

APOSTÀREM PEL FÒRUM SOCIAL DE MALLORCA

RECORREGUT HISTÒRIC

· LA PROPOSTA: PRIMERA FITA

Tal com s'ha explicat al capítol anterior, la reflexió i el treball motivat per la participació de mallorquins i mallorquines en les diverses edicions del Fòrum Social Mundial propicià el clima adequat perquè el *Fòrum Ciutadà* llençàs la proposta: la realització d'un fòrum social a Mallorca. Les entitats

Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, Confederació General de Treballadors (CGT), Xarxa d'Economia Social i Solidària (REAS), Acció Ciutadana per la pau i l'equitat OIKOS i SOMAC, assumiren conjuntament el repte, però no fou fins el març del 2003 quan es començà a treballar col·lectivament en la idea. Des del primer moment, el Fòrum nasqué amb la intenció de ser un "espai obert, un punt de trobada, de

deliberació i de treball previ a altres fòrums"¹. Per això, es va intentar implicar en el procés el major nombre d'entitats i de persones possible, evidenciant la pluralitat de la nostra illa i fent especial èmfasi en la participació ciutadana com a eina fonamental per a la construcció de la societat civil.

(GASPAR JAUME)

MURAL CONSTRUÏT A PORTO ALEGRE (BRASIL) AMB PEDRES DE TOT EL MÓN, ON MALLORCA N'APORTÀ UNA DE SANTANYÍ AMB LA FIGURA DE L'ILLA GRAVADA.

1. Document "Convidada a Can Tàpera", abril 2003.

Partint dels principis exposats en la Carta de Principis del Fòrum Social Mundial (vegi's Annex 1), assumint-los des del primer instant, es marcà com a objectiu de partida *"fomentar la participació de persones i entitats, en representació de Mallorca, en els propers fòrums que s'aniran fent"*². Teníem per davant dues importants cites on poder assistir en representació de Mallorca: la segona edició del Fòrum Social Europeu —que s'havia de celebrar a París el novembre del 2003— i el Fòrum Social de la Mediterrània. La voluntat de participar en aquests esdeveniments delimità les primeres passes del que seria el futur Fòrum Social de Mallorca, i molt en especial l'interès en el Fòrum Social de la Mediterrània pel vincle territorial de Mallorca amb els països participants, per la significació d'aquest espai com a cruïlla de cultures i per la relació ja existent entre algunes entitats mallorquines amb les línies de cooperació amb la zona mediterrània.

Dins aquest context es marcà la primera fita: convocar i cridar la societat mallorquina a fer possible la creació del primer Fòrum Social de Mallorca. El plantejament del Fòrum ja era en si mateix una proposició diferent i innovadora: es pretenia construir una plaça comuna en la qual entitats i persones poguéssim debatre sobre la nostra realitat social, econòmica i política i exercir el dret a la democràcia participativa i activa. Així, assumir la idea del Fòrum Social Mundial en una terra com Mallorca, immersa de ple en el món occidental i amb una particular trajectòria de les entitats i moviments socials, fou ja un gran propòsit. El desafiament començà a prendre forma a la trobada convocada a Can Tàpera (Palma).

• EL DESAFIAMENT DE CAN TÀPERA

El 12 d'abril del 2003, se celebrà a Can Tàpera la jornada constitutiva del primer Fòrum Social de Mallorca, amb l'assistència d'unes 45 persones que conformaven un total de 25 entitats. La difusió d'aquesta trobada es dirigí tant a entitats o moviments socials com a ciutadanes i ciutadans particulars de tota Mallorca.

Després d'una necessària contextualització de la jornada en el marc dels fòrums socials —mundials, europeus i de la Mediterrània— els assistents es dividiren en grups de tre-

2. Idem.

(PACO MENGOD)

JORNADA DE CAN TÀPERA

ball entorn a quatre eixos de continguts, adoptats del Fòrum Social de la Mediterrània: *Diàleg cultural i migracions; Conflictes, militarisme i pau; Desenvolupament i drets econòmics, socials i ambientals i La ciutadania en la construcció de la societat democràtica que volem*. A partir d'aquests grans blocs s'havien de concretar temàtiques considerades rellevants, però aplicades al context de Mallorca. D'aquesta manera es conformaren els denominats grups dels Eixos, que es comprometeren a donar (i donaren) continuïtat al treball d'aquella jornada, amb la concreció del que seria el programa del futur Fòrum Social de Mallorca.

EIXOS DE CONTINGUTS TREBALLATS A CAN TÀPERA

- * **Eix 1- Diàleg intercultural i migracions.** Històricament, Mallorca, situada enmig de la Mediterrània, ha sofert moltes migracions, i en aquest procés s'han forjat i evolucionat les cultures que hi conviuen esdevenint una gran riquesa. Per tot això, és del tot necessari construir processos de diàleg intercultural, interreligiós, interlingüístic i identitari per assolir la riquesa de la diversitat i aprendre a valorar-la i respectar-la. Així mateix cal parlar de les causes

de les migracions massives que avui es produeixen, treballar per combatre i reconduir les causes que les provoquen en el lloc d'origen i promoure la convivència entre les comunitats migrants i les d'acollida.

✱ **Eix 2. Conflictes, militarisme i pau.** L'existència de conflictes no resolts des de fa dècades, o segles, comporta focus permanents d'inestabilitat que es veuen agreujats per interessos geoestratègics on les claus, sovint, són alienes als països en conflicte i fins i tot són alimentades o imposades des de fora de la pròpia regió. Hem de constatar la incidència del cicle armamentístic en la generació de les guerres i hem d'aprendre a superar la cultura de la violència per avançar cap a la resolució dialogada dels conflictes.

✱ **Eix 3. Desenvolupament i drets econòmics, socials i ambientals.** L'actual procés de globalització no s'adreça encara a la universalització dels drets econòmics socials, culturals i ambientals i tampoc a garantir el dret al desenvolupament de totes les persones i de tots els pobles. Per aquest motiu, cal treballar l'articulació activa de la societat i dels seus moviments; és, doncs, necessari debatre sobre les noves formes de governabilitat mundial, adreçades a combatre les formes d'exclusió social, precarització laboral, restriccions dels drets sindicals, discriminació de gènere, impactes ecològics que perpetuen i fomenten desigualtats i danys seriosos als ecosistemes, i que són presents en totes les nostres societats.

✱ **Eix 4. La ciutadania en la construcció de la societat democràtica que volem** (a nivell local, autonòmic, estatal i europeu). L'actual model de democràcia que domina la nostra societat, definit com a democràcia representativa, limita els mínims participatius i, fins i tot, nega a la pràctica la participació activa de la ciutadania en la construcció del país i en els afers públics que l'afecten. El ciutadà o ciutadana queda així sotmès a un rol de votant cada quatre anys; resta un espectador passiu tot l'altre temps. Ara bé, a la ciutadania correspon, per dret natural, un paper polític determinant i permanent per expressar la voluntat general, dins un espai vocacionalment democràtic i de caràcter multiplicador; on, per la seva acció, es faci present en el món la seva capacitat generadora de valors, canvis i renovacions en tots els àmbits: cultural, social, polític i econòmic.

Les propostes que en un principi dotaren de continguts els quatre Eixos eren àmplies i ambicioses. Per això, es prengueren com un bon punt de partida a partir del qual poder fer feina, ja que no totes les temàtiques sorgides d'aquest primerencontre estarien finalment representades en els continguts del Fòrum, per evidents limitacions d'espai i de temps. Cal ressenyar, emperò, la riquesa del treball realitzat, ple de multiplicitat de qüestions que reflectien, d'una manera o d'altra, l'impacte de la globalització econòmica a Mallorca (vegi's Annex 2). Una tasca sorgida de l'observació i l'experiència de cada una de les entitats i persones presents a la jornada que s'aniria concretant dia a dia fins arribar al programa final amb uns criteris comuns: aportar una visió local del procés de globalització neoliberal estès arreu del món, des de la participació ciutadana, incloent sempre que fos possible la perspectiva de gènere. Una feina que convergia en el naixement del Fòrum gràcies a l'intercanvi.

La posada en marxa dels continguts del Fòrum no va ser l'única feina encetada a Can Tàpera. Paral·lelament es designà un grup de persones procedents de diferents entitats, amb l'encàrrec de posar per escrit els objectius que mourien el Fòrum Social de Mallorca, sota els principis assumits del Fòrum Social Mundial. La versió final d'aquest document seria, temps després, debatuda en sessió plenària i acceptada com a document constituent del Comitè Organitzador de l'FSMa (vegi's Annex 3).

Però, ben segur, una de les aportacions més valuoses de Can Tàpera fou la definició de les diferents línies de participació de les entitats, tant des d'una vessant política com organitzativa: amb caràcter obert, la participació de les entitats al Fòrum es definiria en funció de la seva voluntat i capacitat d'implicació, distingint entre entitats organitzadores i entitats adherides. Aquesta distinció assentà les bases del model de gestió de l'FSMa: només des del compromís actiu i l'aportació de les entitats el Fòrum podria ser una realitat. Encara que no s'assumís plenament un model d'autogestió, el concepte organitzatiu s'hi acostava tant des de la vessant econòmica com, per suposat, des de la independència de decisió.

Les línies de treball iniciades a Can Tàpera tingueren continuïtat en la feina que seguiria després. En primer lloc, era necessari definir la identitat política del Fòrum Social de Mallorca en base a la qual les entitats convergien. Una identitat que fou discutida,

matissada i concretada a mesura que el procés del Fòrum anava avançant, confrontant-se amb la realitat de Mallorca. D'altra banda, es plasmà l'esbós d'una primera estructura organitzacional, que s'aniria modificant en funció de les necessitats i, en especial, de l'aprenentatge.

I així fou com les entitats i persones reunides a Can Tàpera assumiren el desafiament: la realització de l'FSMa la tardor del 2003. I al mateix temps, farien sentir la veu de la ciutadania, ho possibilitarien i obririen una plaça cap a la participació. I en el camí, haurien de ser capaços d'anar implicant el major nombre possible d'entitats i persones per fer del Fòrum una realitat plural.

· EL COMPROMÍS DE L'ASSEMBLEA DE SON RAPINYA

"Apostem per l'èxit del Fòrum Social de Mallorca". Sota aquest lema, es va convocar una jornada extraordinària al local de la CGT a Son Rapinya.

L'FSMa duia més de dos mesos de treball, un camí en el qual s'havien incorporat nombroses entitats. La feina es duia endavant amb un clima d'il·lusió, però també d'incertesa. A mesura que avançava el temps, la realització del Fòrum anava cobrant dimensions reals i, per tant, es feia clara la necessitat d'un compromís major que fins el moment no s'havia plantejat a Mallorca. Durant aquests mesos de feina es va fer patent que l'estructura organitzativa creada a partir de Can Tàpera no era la més adequada pel desafiament adquirit, ja que mentre els grups dels Eixos de continguts desenvolupaven les seves tasques amb gran rapidesa, les comissions tècniques no disposaven de sistemes coordinats de feina i l'Assemblea Organitzadora mostrava certa debilitat com a principal ens coordinador, director i gestor del Fòrum. A més, també ens trobàrem amb les dificultats pròpies del treball participatiu i horitzontal, adoptat com a metodologia i filosofia de feina, que si bé ric, ens confrontava dia a dia, i sobretot ens feia aprendre. Quedava palès que al Fòrum li mancava una visió àgil i global, i avançava a diferents ritmes.

Tots aquests factors motivaren que en diverses trobades de l'Assemblea Organitzadora es qüestionàs la celebració de l'FSMa en les dates triades. El compromís hi era, i la visió

de la importància del Fòrum també. Però acompanyava el dubte. Era necessari, per tant, una reflexió conjunta i, sobretot, marcar un punt d'inflexió.

Així, doncs, es proposà una jornada de treball ampla i oberta, amb un objectiu principal: decidir si dur endavant la realització del Fòrum a la tardor, amb els canvis que calgués realitzar, o bé aplaçar o, fins i tot, renunciar al compromís adquirit a Can Tàpera. Era necessari revisar i clarificar tot el que s'havia fet fins el moment a fi de concretar les tasques fetes i les pendents, establir les prioritats i responsabilitats, temporalitzar en el calendari les gestions i optimitzar els recursos de què es disposava. Amb aquesta reordenació miràvem de millorar la qualitat del treball de Grups i Comissions a més d'agilitzar les funcions i responsabilitats de l'Assemblea Organitzadora.

*"S'ha treballat de la millor manera possible, segons s'ha sabut i pogut. Ara toca avançar"*³. Amb aquesta reflexió, es determinà la vertadera transcendència de la trobada de Son Rapinya, la d'un punt i seguit en el camí d'avançada cap al Fòrum. La jornada realment fou profitosa, adoptant-se decisions que facilitarien la gran quantitat de feina que ens quedava per fer. Entre d'altres, es creà una Comissió Executiva amb una privilegiada visió de conjunt que exerciria de pont entre l'Assemblea Organitzadora i la resta de les comissions i, al mateix temps, es reorganitzaren aquestes comissions per tal de millorar la gestió del treball pendent. Amb aquesta panoràmica, algunes entitats augmentaren el seu grau d'implicació, tot incorporant-se a l'Assemblea Organitzadora.

Però la decisió més important va ser continuar amb el repte amb un compromís més ferm: el Fòrum se celebraria els dies 17, 18 i 19 d'octubre del 2003. Començava el comp-te enrere i una construcció més sòlida.

3. Document intern de l'Assemblea de Son Rapinya.

ORGANITZACIÓ I PROCÉS DE CREIXEMENT DE L'FSMA

· LES ENTITATS ORGANITZADORES I ADHERIDES

Les entitats han estat i són la base del Fòrum. Ja des de Can Tàpera la crida es va fer fonamentalment a entitats, organitzacions i moviments socials, apel·lant a la seva participació activa i a prendre part en el procés d'una manera responsable: és a dir, des de l'aportació crítica, però també des dels recursos que fossin capaços d'aportar. Per tal de facilitar la participació en igualtat de condicions, es crearen dues línies de suport al Fòrum (entitats organitzadores i entitats adherides) en funció de la capacitat de treball, compromís i participació de cada entitat.

Les entitats organitzadores foren *"aquelles que aporten recursos (econòmics i humans), participen activament en l'organització del Fòrum Social de Mallorca i assumeixen els seus objectius i els del Fòrum Social Mundial"*. Vint entitats integrarien finalment l'Assemblea Organitzadora, treballant conjuntament en la construcció de l'FSMa. En un altre ordre, amb l'objectiu d'obrir i facilitar la participació dins el Fòrum, es creà el Grup d'Entitats Adherides integrat per *"aquelles entitats, que no podent participar activament en l'organització del Fòrum Social de Mallorca, li donen suport i n'assumeixen els seus objectius, així com els principis del Fòrum Social Mundial"*. Aquest grup es nodrí amb un total de setanta entitats.

Així doncs, prop de noranta entitats de Mallorca provinents de diferents sectors, amb distintes maneres d'actuar, adreçades a distints col·lectius, treballant alguna de les múltiples conseqüències del model neoliberal, acordaren donar impuls a la realitat creixent del Fòrum (vegi's Annex 4). Encara, en el moment present, noves entitats s'afegeixen a la proposta.

· ELS ÒRGANS DE GOVERN: L'ASSEMBLEA ORGANITZADORA I LA COMISSIÓ EXECUTIVA

L'Assemblea Organitzadora fou l'òrgan màxim de decisió de l'FSMa, el lloc on es prengueren les grans decisions polítiques i s'establiren les línies estratègiques de treball. L'Assemblea actuà com a supervisora fonamental de la feina realitzada pels grups de treball i comissions i del desenvolupament del procés de l'FSMa. Així mateix, era la seu dels grans debats con-

ceptuals, de valors i principis del Fòrum, i on es vetllava per la imatge i el seu tarannà i concepte. Integrada per les entitats organitzadores, les sessions eren participades a més per cada un dels coordinadors dels grups de treball així com per la Comissió Executiva.

La Comissió Executiva fou una de les comissions de treball creades en la jornada de Son Rapinya, arrel de les necessitats organitzatives detectades. El seu objectiu era executar les decisions de l'Assemblea Organitzadora, vetllar pel compliment de les línies estratègiques i els principis i objectius del Fòrum, així com mantenir una visió general i completa de la feina que duïen a terme els altres grups. El seu lligam amb les comissions fou determinant per dotar de major coherència el treball que s'anava realitzant en cada una d'elles. La seva autonomia de decisió, a més, facilitava les decisions operatives, diàries, que exigia el camí de l'FSMa. A mesura que avançàvem es feia necessària una major presència de la Comissió Executiva ja que calia una bona coordinació: l'arquitectura del Fòrum esdevenia més i més complexa, i moltes persones participaven de la seva preparació.

· EL DESENVOLUPAMENT DE LA FEINA: GRUPS I COMISSIONS DE TREBALL

L'organització de l'esdeveniment de l'FSMa se sustentà en comissions de treball integrades per persones que prestaren el seu temps, saber i experiència de forma voluntària. Tot i que algunes entitats aportaren els seus representants com a part de la seva feina dins les mateixes organitzacions, en la majoria de casos la col·laboració neixia des del voluntariat, d'aquí que la integració de les persones dins els grups de treball es fes en funció dels interessos de les seves entitats o bé de motivacions particulars.

La formació dels grups fou desigual en el temps, arribant finalment a configurar l'estructura en la qual tot tindria el seu lloc: *Activitats Paral·leles, Eixos, Finances, Programa i Adhesions, Infraestructura-Logística, Difusió i Comunicació, Relacions Internacionals* i la *Comissió Executiva* (vegi's Annex 5). Des dels primers objectius marcats, i en funció de l'experiència que adquiriren, la seva feina es va anar adequant al temps i als recursos, així com a les decisions polítiques. Potser es partí, com tota feina que neix de l'empenta i la il·lusió col·lectiva, d'ambiciosos plantejaments; però hi eren, i hi són. I al cap i a la fi, els grups de treball foren dipositaris de tota una força de treball comuna i en xarxa que va permetre salvar obstacles i dificultats fins al darrer moment.

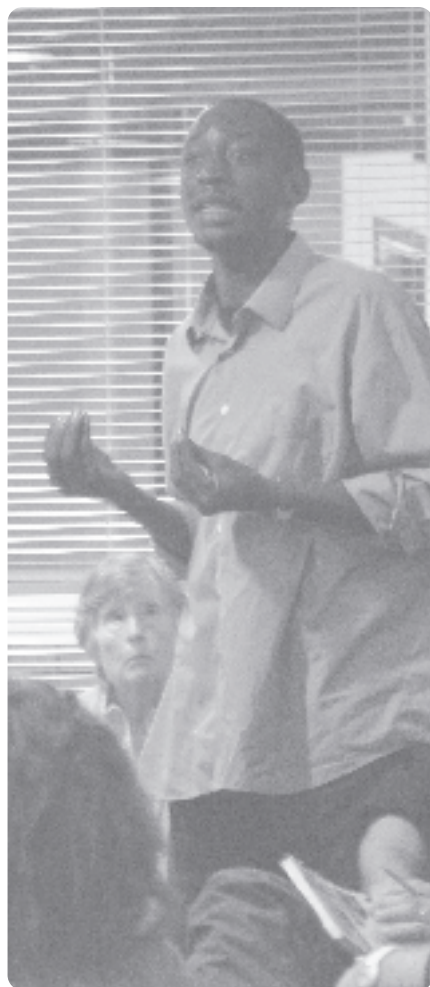

LÍNIES DE TREBALL, VALORS I METODOLOGIA

· LA PARTICIPACIÓ COM A PRINCIPI, CAMÍ, EINA I FITA

En la carta de principis del Fòrum Social Mundial la participació és un concepte sempre present. Aquesta premissa s'ha fet encara més patent en el procés preparatori del cinquè FSM, a celebrar-se a Porto Alegre el 2005. En l'actualitat, l'FSM es planteja un salt qualitatiu importantíssim pel que fa a la creació de xarxa entre entitats, així com en el del foment de la participació. D'una banda, es dóna major participació a les entitats i delegats del Fòrum a través d'una consulta anticipada sobre els seus continguts, per així respondre realment als interessos dels moviments socials a nivell mundial. D'altra banda, suposa la canalització d'esforços i contactes entre entitats amb la finalitat de generar corrents de treball i futures propostes de feina.

Les entitats que varen promoure l'FSMa, entengueren que el Fòrum i la seva construcció havien de dur implícit el concepte de participació. Una participació entesa com a procés actiu, un exercici democràtic personal i col·lectiu posat en pràctica a través de diversos canals i eines. No obstant, més enllà d'aquesta definició, el que es pretenia era fer de la participació un dret polític: dret a conèixer i estar informat, dret a l'anàlisi i a l'opinió, dret a la presa

(ANTONI FONT)

LA PARTICIPACIÓ SEMPRE PRESENT

de decisions, i dret al seguiment del compliment d'aquests drets participatius. En definitiva, poder intervenir activament en el canvi cap a la societat local i global que volem.

La pròpia dinàmica del procés de l'FSMa va permetre posar en pràctica aquests conceptes a través del dia a dia. Com ja s'ha explicat, el fet que no totes les entitats podien assumir el mateix nivell de compromís ni les mateixes aportacions, comportà l'obertura de dues línies o vies de participació. Pel que fa a l'Assemblea Organitzadora, integrada per un representant de cada entitat, es va tenir present en tot moment l'objectiu de fomentar, facilitar i enfortir el debat col·lectiu dins les pròpies entitats. Potser per falta de tradició democràtica o falta de coneixements o pràctica per dur-ho a terme, i en especial per la urgència i rapidesa que exigia el ritme del Fòrum, no es treballà dins les entitats tot el que s'hagués volgut, però continua essent un gran repte i un gran objecte de debat. Una altra qüestió que es presentà en aquest sentit fou la dicotomia entre la participació d'entitats i moviments socials i la participació de ciutadans i ciutadanes a títol particular. Com a Fòrum que es definia obert, no era conseqüent ni possible deixar de banda aquelles motivacions i esforços que algunes persones, com a ciutadans, volien exercir en la construcció de les diferents alternatives. Finalment, les diverses comissions de treball i els grups d'Eixos foren els espais de participació d'aquestes iniciatives particulars, a més d'una oportunitat de coneixement i d'intercanvi.

En definitiva, arribar a assolir els nivells que exigeix la plena participació fou realment difícil. Malgrat tot, es feren grans esforços per clarificar els canals informatius, crear espais d'anàlisi, d'opinió i de presa de decisions. Tot i que no sempre s'aconseguí, la importància del procés de construcció de l'FSMa, en aquest sentit, és precisament la de ser conscients de les mancances, acceptant-les per poder millorar i acostar-nos als valors que assumirem com a propis.

Així doncs, la voluntat de fer de la participació exercici de concepte i valor intrínsec, eix transversal en tota metodologia de feina i fita a assolir, es traduí en la creació de diferents espais, amb distints nivells de compromís i responsabilitat; en la transparència de les accions dels òrgans de decisió i execució; en llargs debats i confrontació de postures, en definitiva, de trobada de diferents idees. Es traduí finalment en riquesa, com no podia ser d'altra manera.

· LA CONSTRUCCIÓ COL·LECTIVA I LA CAPACITAT AUTOGESTIONÀRIA DEL FÒRUM SOCIAL DE MALLORCA

En consonància amb el principi de participació, el concepte de construcció col·lectiva esdevenia una peça clau en el procés de l'FSMa: cadascú, des de les seves possibilitats, capacitats, coneixements o experiència i, sobretot, des de l'esforç i la il·lusió, va fer possible el Fòrum.

Ara sabem que el tot és més que la suma de les parts: el desenvolupament de la feina i la pròpia celebració del Fòrum ens ho demostrà. Tots i totes eren importants des de la seva col·laboració. Des de l'entitat més petita fins a la més grossa, passant per voluntaris, experts, ponents, finançadors i possibilitadors. Aportacions realitzades en distints àmbits: logístics, econòmics, d'infraestructura, organitzacionals, polítics, i una llarga llista d'altres. Aprenguérem de la importància de treballar en xarxa, i des de distints nivells. Aprenguérem de la transcendència de les coses petites. I de tot el que tenim per fer, i som capaços de donar. I sobretot, aprenguérem de la nostra força.

Tot aquest esforç va facilitar que el Fòrum fos capaç de dur-se a terme pràcticament des de l'autogestió. D'una banda, les aportacions econòmiques de les entitats organitzadores suposaren gairebé el 35% del cost total del Fòrum. Val a dir que cada entitat va aportar des de les seves possibilitats. L'objectiu era aconseguir fons propis i una màxima implicació, així que tota quantitat era ben rebuda, i sobretot, no implicava cap diferència en la participació o presa de decisions, com no ho implicava la grandària o la quantitat de membres d'una entitat. De fet, aquest va ser un fòrum de petites entitats, entitats que prenguérem consciència de la nostra força en el treball conjunt amb d'altres.

D'altra banda, des de l'organització de l'FSMa, es dissenyaren activitats per aconseguir fons, i al mateix temps, per facilitar que els ciutadans donàssim suport al fòrum, com una altra forma de participació. La venda de bonus amb el lema "*Jo també participo al Fòrum Social de Mallorca*", la venda de menjars, o la mateixa quota d'entrada, foren algunes d'aquestes vies. En total, els fons aportats per entitats i els fons aconseguits mitjançant activitats relacionades amb el Fòrum, suposaren el 60% del total del cost de

l'FSMa. Amb tot, la qüestió econòmica no va ser obstacle per poder gaudir del Fòrum, ja que es posà en marxa un sistema de beques destinades a aquelles persones amb menys recursos. Així mateix comptàrem amb les aportacions econòmiques de finançadors privats i de l'Administració Pública, a més d'aportacions en infraestructura i altres necessitats. Junt amb la col·laboració solidària de ponents, entitats, voluntaris i participants, aconseguírem finalment els recursos necessaris per dur a terme el Fòrum (informació detallada en l'annex 6).

Anant més enllà del concepte econòmic, el poder de decisió independent del Fòrum era indiscutible. Si no hagués estat així, llavors no hauríem construït l'FSMa; hauria estat una altra cosa, però no un fòrum en la línia dels FSM. Perquè en tot moment la sobirania de l'Assemblea hi era present, i l'autonomia dels grups de feina es donava per suposada.

· LA DIFUSIÓ I LA CRIDA A LA PARTICIPACIÓ: WEB, PREMSA I ACTIVITATS PRÈVIES

Si un dels principis de l'FSMa era esdevenir un espai de trobada i participació, era lògic posar l'èmfasi en la difusió i la crida, així com en la motivació cap a l'encontre.

Ja des del primer plantejament del Fòrum, es decidí contactar amb el major nombre d'entitats possible, articulades o no, que poguessin estar interessades en el procés. No va ser una feina senzilla, ja que la mateixa idea del Fòrum s'anava perfilant dia a dia, per això es creà un grup de treball específic dedicat exclusivament a la difusió i al contacte amb les entitats de Mallorca (agents socials, sindicats, associacions...)

Un segon aspecte que necessàriament centrà moltes atencions fou la difusió adreçada a la població mallorquina en general. A aquests efectes, es comptà amb tres mecanismes fonamentals, amb distinta ubicació en el temps: la creació d'una pàgina web, l'abordatge i tractament en els mitjans de comunicació i unes activitats prèvies programades per l'FSMa per donar-se a conèixer entre la població que properament l'havia d'acollir.

El grup de *Comunicació i Difusió* fou qui dissenyà l'esborrany inicial d'una pàgina web, que s'aniria polint dia a dia. L'objectiu d'aquest web era configurar una carta de presentació senzilla i fàcilment consultable de cara a aquells usuaris que s'apropassin per primera vegada al Fòrum. Amb l'experiència adquirida i les ganes de fer feina del grup, el projecte de la pàgina web va continuar endavant per tal d'aconseguir un lloc més estructurat, capaç d'absorbir canvis a llarg termini. La intenció era afavorir la participació i millorar la capacitat de treball dels diferents grups mitjançant les eines de comunicació que la tecnologia posa al nostre abast. A tal efecte, es dissenyà un espai d'ús intern que va permetre la comunicació entre les entitats i entre les comissions de treball. En l'actualitat, el grup segueix desenvolupant més espais dins el web que promouen mecanismes de participació, en aquest cas adreçats a la ciutadania en general, com la creació de fòrums virtuals, per exemple.

Els contactes realitzats amb els mitjans de comunicació per tal de difondre l'FSMa foren diversos i amples. Per dur a terme aquesta tasca el grup de treball *Comunicació i Difusió* comptà amb alguns professionals del sector. Això no obstant, partírem de l'experiència (o inexperiència) de les entitats i persones participants, de tal manera que la mateixa feina va dur aparellada un aprenentatge. Conscients de la importància de la difusió a través de ràdio, televisió, premsa general i premsa especialitzada, el grup *Comunicació i Difusió* plantejà a l'Assemblea Organitzadora una feina col·lectiva a l'hora de definir l'estratègia de la difusió i les línies de continguts amb l'objectiu d'aconseguir fer arribar a la ciutadania un missatge clar i homogeni.

No ens és possible oferir en aquesta publicació una anàlisi de l'impacte de l'FSMa en els mitjans de comunicació, ja que caldria investigar com es trobaven abans de la celebració del Fòrum, quin era el seu grau de receptivitat respecte als moviments socials que proposen una altra globalització, a qui pertanyen aquests mitjans i amb quins interessos econòmics i polítics es relacionen. Tot això suposava una tasca complexa que ens ubicaria en el context real dels *mass media* a les Illes Balears, i que ens ajudaria a comprendre la importància d'uns 27 articles que parlen sobre l'FSMa (vegi's Annex 7). Amb tot, destacarem breument alguns aspectes d'interès d'aquest procés.

Les primeres notícies de l'FSMa aparegudes en premsa escrita informen ja de la primera trobada de Can Tàpera, on s'anunciava la convocatòria del Fòrum. Els contactes amb els

mitjans de comunicació continuaren, intensificant-se a partir del mes de setembre del 2003, moment en què apareix el primer comunicat oficial de l'Assemblea Organitzadora (vegi's Annex 8). En aquest comunicat es pretenia realitzar una presentació del Fòrum i, al mateix temps, fomentar-ne la participació. Però la gran presència de notícies sobre l'FSMa en els mitjans de comunicació tingué lloc durant la mateixa celebració del Fòrum, iniciant-se amb les activitats prèvies i continuant durant els dies 17, 18 i 19 d'octubre. La coincidència de l'FSMa amb el Fòrum de Formentor fou prou significativa i recollida en premsa. Només s'ha d'afegir que durant els dies en què se celebrà el Fòrum, tot tipus de premsa es va fer ressò de l'esdeveniment, des de la dimensió local —amb la retransmissió en directe de Tivoieta Ràdio, des de la mateixa Universitat— fins a la representació més internacional en la figura d'un reporter brasiler provinent de l'agència Carta Maior —l'activitat de la qual era fonamentalment cobrir els fòrums socials d'arreu del món—, arribant a publicar fins a sis articles sobre l'FSMa⁴. Malgrat tot, el contacte amb mitjans de la part forana fou bastant exigü i per tant, també la seva traducció en notícies referents al Fòrum. En canvi, en les revistes especialitzades pròpies d'entitats participants o bé sectorialitzades, les referències a l'FSMa foren conseqüentment majors.

Finalment, la tercera via utilitzada per difondre entre la població mallorquina l'FSMa fou la programació de dues activitats prèvies que serviren per escalfar motors i incentivar la participació: la primera *Mostra de Cinema de Solidaritat i Cooperació a Mallorca* i una Ballada Popular.

A més de difondre l'FSMa, amb la *Mostra de Cinema* es pretenia transmetre els valors del Fòrum mitjançant una selecció de cinema documental sobre temàtiques de solidaritat i cooperació. La mostra fou coordinada per les entitats Finestra al Sud, Federació d'Associacions de Veïns de Felanitx i Avanç Filmacions Educatives, totes elles integrants de l'FSMa i localitzades respectivament a Inca, Felanitx i Palma. Precisament fou en aquestes localitats per on passà la mostra de cinema els dies 4 i 10 d'octubre. La intencionalitat de fer anar la mostra per aquests tres pobles era descentralitzar les activitats del Fòrum, intentant suplir una de les mancances que s'observava en el seu procés: implicar i implicar-se en la Part Forana.

4. Aquests articles es poden consultar a www.agenciartamaior.vol.com.br

La Ballada Popular significà una forma de donar sortida a l'FSMa des de la festa i la reivindicació de la cultura pròpia. Grups de música tradicional mallorquina com Xaloc, Música Nostra, Quart Creixent i Tralai, decidiren donar suport al projecte del Fòrum amb la seva música, professionalitat i empena. El pati del Centre Cultural de la Misericòrdia es convertí per unes hores en la gran plaça que el Fòrum perseguia: un lloc de trobada de les persones que volien una Mallorca distinta, una altra Mallorca possible.

I així fou com l'FSMa prengué el vol, amb la festa i la celebració col·lectiva. Perquè havíem estat capaços i capaces de construir-lo. I perquè, en definitiva, havíem assolit la fita més important que era posar el Fòrum a disposició dels seus veritables protagonistes: les entitats, les persones i els seus participants.

La plaça havia estat possible. Començava el primer Fòrum Social de Mallorca.

